

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Sup[er]bia est signu[m] da[m]nationis in ho[m]i[n]e [et] q[ue] sunt
sup[er]bo[rum] signa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De peccato

ritatib; allegat; supbia etiā bonis opib; insidiat vt pereāt. q̄ supbia nō ē gra-
uissimū pctōz. Rūder huic q̄stioni scūs Tho. i. ij. q. clxij. ar. vj. sic dīcēs. Ali-
qd pctm̄ difficile cauet dupliciter. Vno mō ppter vehementiā ipugnatiōis: sicut
tra uehemēt impugnat ppter suū impetū. Et q̄ ad h̄ difficultus est resistere p̄cu-
piscēte ppter eius p̄naturalitatē: vt dīc in. ij. li. Eib. Et talis difficultas vitan-
di pctm̄ grauitatē pcti dīmīnuit: qz q̄to aliq̄s minoris tentatiōis impetu ca-
dit: rāto graui⁹ peccat. vt Aug. dīc. Alio mō difficile est vitare aliqd pctm̄ p̄-
eius latentia. Et hoc modo supbia difficile est vitare: qz etiā ex ip̄is bonis oc-
cassione sumit vt dictū est. Et ideo signant Aug. dīcēt qz bonis opib; insidiat.
Et i ps. dīc. In via hac q̄ ambulabā abscondēt supbi laqueū mibi. Idcirco mo-
tus supbie occulte sūrpēs nō habet maximā grauitatē anteq̄ p iudiciū ratio-
nis deprehendat: sed postq̄ reprehēsus fuerit p rationē: tūc facile euitat multū
p̄licet rōne. Primo ex p̄sideratione p̄rie infirmitat; fm̄ illud Eccl. x. c. Quid
supbis puluis z cinis: Secūdo ex p̄sideratiōe magnitudis diuīe: fm̄ illud Job
xv. ca. Quid te eleuat cor tuū: z q̄si magna cogitans ardentos habes oculos:
Quid tumer; deū spūs tu⁹: Tertio ex imp̄fectiōe bonoz de q̄b; superbit hō:
fm̄ illud Esa. xl. ca. Vis caro fenū: z ois gl̄ia ei⁹ q̄si flos agri. Excitū est fe-
nū: z cecidit flos. Et in c. lxxij. Easas ait. Et facti sumus vt imūdi oēs nos: z
q̄si p̄anus menstruate vntuerse iusticie nostre. Hec Tho. Ex dīctis patz q̄lter
supbia est pctm̄ periculoissimū.

Quatuor
supbia pos-
sunt vitari

Supbia est signū dānationis in hoīe z q̄ sunt supboz signa.

Ed qz recte clarissimo doctore Grego. in. xxxv. li. mora. ca. xxij. Euidētis-
simū signū reprobōz supbia est. At ecōtra humilitas electōz: vt plen⁹
in trac. de cognitiōe electōz a reprobis explicam⁹. Ideo nō tm̄ oēm sup-
bie notā: totis reassumptis virib; fugere tenemur: sed etiā ppter enormitatē sce-
leris: p̄fortia queq; familiaritates atq; amicitias supboz hoīm cauti⁹ vitare
debem⁹. Exēplo brissimū Hierony. q̄ a teneris annis supbos cūctos desepit.
Vñ Hiero. ad Bigaū hispanū cecū. In epla q̄ incipit. q̄q; mibi multoz sim-
cōscius pctōz: dīc sic. Nihil ita a puertia vitare conat⁹ sum q̄ tumētē animū z
erectā ceruicē dei p̄tra se odia puocantē. Noui em̄ m̄grm̄ z dñm̄ z deū meū in
carnis humilitate dixisse. Discite a me qz mitis sum z humil̄ corde. Hec He-
ro. Est em̄ supbia rāte malignitat;: vt etiā supb; nō possit tolerare aut diu fer-
re aliū supbū. Iō Innocēt⁹ in li. de miseria p̄ditōis humane: dīc sic. Vis fere
victosus diligit sibi silem: solus supb; odit elatū. vñ int supbos sp̄ sunt iurgla.
Hec ille. Sz occurrit dubitatio. Cū em̄ dbeam⁹ vitare p̄fortia supboz iuxta
p̄siliū Hierony. q̄rit. Quenā sunt signa supboz hoīm: aut q̄lis eoz p̄ditio: vt il-
los cognoscere ac fugere valeam⁹. Huic q̄stioni rūder tres doctores catholici
qz p̄im⁹ est Innocētius papa q̄ i fm̄one brē p̄gnis q̄ incipit. Ferculū fecit sibi
bi rex Salomō: dīc sic. Signa p̄ q̄ supbta se foris p̄dijc hec sunt. Supb; sentō-
rū nō obseruat mādata: sz iudicat: obiurgat: rebellat: aut murmurat. Simpli-
ces irridet: naturales gestus morib; añponit. In incepto pertinax: in locacitate
mordax: clamorosus in loq̄ndo: fastidiosus in audiēdo: p̄sumptuosus in docēdo.
Vnerosus etiā amicis: impertuosus subiect;: ingrāt; bñficijs: inflat⁹ obsequijs
ceruix inflexibilis: factes resupina: oculi sublimes: huc illucq; furtose respicien-
tes: nares spirātes iurias: z subsannātes scemata risibilia: collū erectū: risus
incōtinēs z subullēs: vultus gestuosus: corp⁹ rigidū: incessus festiuus. z arti-
ficiosus. Ita qz supbta semet ostētat p̄ oīa mēbra fere: z cūcta sibi vēdicat z ser-
uire cogit. Et q̄mū qdē in corde nascit: iuxta illd. Dñe nō est exaltatū cor meū
z Luc. j. Dispersit supbos mēte cordis sui. Deinde p̄ exteriora membra semet
exurit z expompit. Hec Innocētius. Secūdo doctor q̄ responder p̄posite que

Nota qz
debemus
fugere so-
cietatē su-
perboz.

Signa ho-
minū su-
perboz

stion est brissimus Grego. q̄ multa i libris suos moralium dixit de signis hoim
 supboz. Signant aut in xxxv. libro. c. xix. vbi sic dr. Lucris naq̄ supbia apo
 se cogitatioe tumetibus inest clamor in locutioe: amaritudo in silentio: dissolu
 tio in hilaritate: furor in tristitia: inhonestas in actioe: honestas in imagine: ere
 ctio in incessu: rancor in respōsione. **Signatu** **perbozū.**
 Doz mēs sp̄ est ad ingerēdas p̄melias.
 valida ad rolerādū infirma: ad obediendū pigra: ad laceffendos p̄o alios im/
 portuna. Ad ea q̄ facere debet z p̄ualet ignaua. Ad ea aut q̄ facere nō dz nec
 p̄ualet parata. Hec in eo q̄ sp̄ore nō appetit: nulla exhortatioe flectit. Ad h̄ at
 q̄ latent desiderat q̄rit vt cogat: qz dū metuit ex desiderio suo vilesce: oprat
 vim in ip̄a sua volūtate tolerare. Hec Gre. Inter oia aut exteriōra mēbra sup
Supbia
p̄ oculos
leipaz oñ
tar.
 bita p̄ oculos magis seip̄am q̄st p̄ quasda fenestras ostēdit: vt ait Greg. in xxx/
 llij. libro moralium c. xvj. Altoquin Dauid nequa q̄ in ps̄. dixisset. Populū hu
 milē saluū facies: z oculos supboz humiliabis. **Inter Grego. in. xvj. libro mo/
 raliū. ca. xxxv. praeclarū illud Job. xxij. c. Qui em humiliatus fuerit erit i gl̄a.**
 z q̄ inclinauerit oculos suos ip̄e saluabit: dicit sic. Recte aut dr. Qui inclina
 uerit oculos suos ip̄e saluabit: qz q̄ntū p̄ mēbroz ministeriū dephēdit p̄or. P̄t/
 ma supbie ostēto esse in oculis solet. Hinc em scriptū est. Et oculos supbozū
 humiliabis. Hinc de ip̄o supbientū capite dr. Om̄e sublime vider. Hinc de
 illa q̄ ei p̄ infidelitate adbesit scriptū est. Generatio cui⁹ excelsi sunt oculi z pal/
 pebre ei⁹ in alta surrecte. Oculos q̄ inclinare est nullū respiciēdo desp̄icere: s;
 seminozē atq̄ imparē cū cūctis q̄s asp̄icit estimare. Saluabit itaq̄ q̄ oculos in/
 elinat: qz q̄ falsum supbie p̄tice deserit: veritatē altitudinē ascendit. Hec Gre
 go. Properea ch̄s z purissima p̄go q̄ fuerūt duo clarissimi fontes hūilitatis
 z clemētie habebāt oculos misericordes/modestos/simplices/depressos atq̄
 clemētes. Terti⁹ doctor q̄ rīdet q̄stioi nostre est mgr̄ Guilhelmus paldus q̄
 fuit natione gallicus ordis p̄dicatoz v̄r rā in diuinis scripturis q̄ secularib;
 litteris eruditissimus: z q̄ plura clarissima in vtraq̄ facultate volumina edī/
 dit. Hic in summa de vicijis z p̄tutib; tractatu de supbia dr sic. Om̄is supb/
 est intolerabilis: habitū supfluus: incessu pomposus: sibi q̄z inest ceruix erecta
 facies torua: truces oculi: de loco supiori semp̄ tractat: meliorib; se p̄ferri affe/
 ctat: sententias suas: factaq̄ z p̄ba factat: reuerentiā in obsequio non seruat.
Que sit
maior sup
bia inf
oēs spect
es eius.
 Hec Guilhelm⁹. Patet itaq̄ ex dictis respōsio q̄stionis. Sz ad maiorē oim
 doctorū intelligentiā sunt diligent aliq̄ p̄siderāda. Et p̄mo q̄ inf oēs sp̄s sup/
 bie nulla periculoso: nulla maior intortatio animaz: nullū inf oia signa re/
 proboz euidēt? q̄ illa supbia q̄ regit signis humilitatē. hec nō mea: sed diu
 Hieronymi snia est. Ch̄i ad Cellantiā in epla q̄ incipit. Uetus scripture cele
 brata sentētia est: ita inq̄r. Aliud est em p̄tutē habere: aliud p̄tutis similitudē
 nē. Aliud est rez ymbzas sequi: aliud p̄tutē. Vltro illa defo: mior est supbia
 q̄ sub quibusda humilitatis signis later. Nescio em quomō turptora sunt v̄/
 eta cū v̄tutū specie celant. Hec Hierony. Hinc Marcus tullius in primo li
 bro de officijs dicit sic. Torius aut intusticie nulla capitalioz q̄ eoz: q̄ cū ma/
 xime fallunt id agunt vt boni viri esse v̄deant. Interū nota q̄ virtus humilit
 tatis q̄ directe opponit superbie: nō solū in toto corpore d̄tutne legis cōmen/
 datur eo q̄ sit apertissimū signū electoz dei: sed etiā ab vniuersis tam phis q̄
Hūilitas
tā a phis
q̄ docto
rib; extol
litur.
 doctorib; vsq̄ ad astralaudib; extollit: qz est cōseruatrix custosq̄ virtutū oim
 Idcirco toto cordis desiderio querendū nobis est: que sit vera humilitas: ne p̄
 veritate ymbzas sequamur errorē: z tandē inuentamur eterna mercede frustra
 ti: qz sicut diuus Hieronymus ad Demetriā in epla: q̄ incipit. Si summo in
 gento: scribit sic. Quā multi supbiā libertatis loco ducūt. Adulatozē p̄ hūill
 tate suscipiūt: maliciā prudentie amplectunt vice: z stulticie simplicitatis no/
 men imponūt: atq̄ fallaci ac pessima decepti similitudie vicijis p̄ p̄tutib; glo

De peccato superbie

riant. Hec ille. Quapropter ipse pater doctorum Hieronymus ultra medium eiusdem
Que sit eple pulcre ostendit nobis quod sit prius vere humilitatis ut illam amplecti ac sequi
vera humilitas. valeamus: ita subliges. Fictam humilitatem fugies: illam sectare quam par est: quam Christus
docuit: in qua non sit superbia inclusa. Dulci enim pruritu et umbra: veritate et pau-
ci sequuntur. Perfacile est enim aliquem vestem habere preceptam: salutare submissius: ma-
nus et genua deosculari: inclinatio in terram capite: oculisque delectis humilitatem
ac mansuetudinem polliceri: lenta voce ac tenui sermones infringere: suspirare cre-
brius: et ad omne verbum peccatorum ac miseris se acclamare. Et si leui sermone offen-
sus sit continuo attollere supercilium: leuare ceruicem: et delicatum illius oris sonum infano
repente clamore mutare. Alia nos humilitatem Christus docuit quam nos ad exemplum
suum hortatur dicens. Discreta a me quia multus sum et humilis corde. Qui cum maledice-
ret non maledicebat: cum patere non comminabatur. Quam nobis humilitatem beatus
Petrus insinuat. Misericordes inquit et humiles non reddentes malum pro malo nec
maledictum pro maledicto. Auferantur omnia maledicta verborum: cessent simulati gestus
et ante occasionem sermo placidus. Verum humilem patientiam ostendit iniurie. Nullus
quod vult in mente tua vultus sit vultus locus: nihil in re superbum nihil arrogans: ni-
hil in te fastidiosum. Apud deum non est quietus humilitate sublimis. Hec Hiero-
ny. Etiam Hieronymus ad Antonium monachum cui superbie crimine impingit: eo
quod decem in terpellatus epistolis non responderit (et est principium epistolae) ita inquit. Dominus
noster humilitatis magister discipulis de dignitate discipulis vnum apprehendit
et paruulis dicens. Quicumque vestrum non fuerit conuersus sicut infans: non potest
introtrore in regnum celorum. Quod ne tamen docere nec facere videretur: impleuit exem-
plo domini discipulorum pedes lauat. dum traditorum osculo excipit. dum loquitur cum Sa-
maritana: dum ad pedes sibi sedente Maria de celorum disputat regno: dum ab
inferis resurgens mulieribus apparet. Sathanas autem ex archangelico fastigio
non aliam ob causam nisi perarantiam humilitati superbia: et iudaeus plus primas sub
carbedras et salutationes in foro vendicans. Depurato antea in stilla situ legen-
tium prolo succedente delectus est. Contra sophisticas quoque seculi et sapientes mundi
Petrus et Iacobus piscatores miscunt: cuius rei causa scriptura ait. Super-
bis deus resistit: humilibus autem dat gratiam. Vides frater quale malum sit: quod aduer-
sarium habet deum: ob quod in euangelio. Et phariseus arrogans spernit: et humilis
publicanus audit. Hec dicit Hieronymus. Et sic pater quod vera humilitas est
qua deus de se parua extimat et bona alterius sine inuidia et liuore commendat: ut
inquit beatus Gregorius. Vel humilitas vera est: quod homo verissima sui cognitione sibi
meriti vilescit: quod sicut ait beatus Bernardus super Lancelcum. Verecunda quippe et hu-
milis debet esse satisfactio qua emendat superbia transgressio. Vel secundum Hugo-
nem humilitas est ex intuitu proprie conditionis voluntaria mentis inclinatio. Hinc
Cassiodorus super illud David. Humiliaris sum usquequaque: dicit sic. Per huius
militatem membra Christi sciunt diaboli vicisse superbiam. per hanc fideles supra
regna proficiunt. Per hanc superbia tyrannica superat. per hanc in eternum mar-
tyres coronantur: nec potest dici profectus qui hac virtute est priuatus. Hec Cassio-
dorus. Demum si scire optas quam superbia vel vanagloria: ambitio: presumptio: hy-
pocrisis: et alie species superbie sunt peccata mortalia vel venialia: vide in tractatu
de cognitione peccatorum mortaliu et venialiu. Sed quot aut quante sint species aut
in his versibus dicens.

Nota

Nota

Ambitio superbia: ridet: presumptio: iudex
Curiosus: ingratus: blandus: scandala reddit
Blasphemus: dubius: non fidus: scissina: pphanus
Inanis: iactans: contumeliosus: non obedire
Hypocritus: discors: durus: se diligit: audax